

4.7 Комитетът призовава Комисията да въведе система за контрол върху спазването, в рамките на която да се предвидят глоби за държавите-членки при надхвърляне на определените количества емисии.

4.8 Освен това, що се отнася до справедливото географско разпределение на проектите, разпоредбите на член 4, параграф 1, буква в) не са достатъчно конкретни по въпроса за прилагането на мерките за придобиване на кредити.

4.9 За прилагането на това решение Комисията следва да предостави на държавите-членки насоки за действие, инструменти и други средства. Добра първа стъпка би била издаването на наръчник, съдържащ примери за вече постигнати успехи в ЕС.

4.10 За да бъдат постигнати целите на настоящото решение, Комитетът препоръчва държавите-членки да използват структурните и кохезионите фондове за проекти, които не генерират емисии, или дори намаляват емисиите на парникови газове.

4.11 Тъй като през следващият период на разпределение от 2013 до 2020 г. за инсталации в рамките на СТЕ на ЕС се предвижда търг за сертификати за търговия с емисии, по този начин се получават средства, необходими за намаляване на емисиите на парникови газове в сектори извън СТЕ на ЕС. Част от средствата, получени по този начин следва да бъдат насочени пряко към икономическите сектори, които полагат усилия за намаляването на емисиите на парникови газове. Другата част следва да бъде насочена към фонд за солидарност за развиващите се страни и да бъде отделена за проекти за адаптиране към изменението на климата в тези страни.

Брюксел, 9 юли 2008 г.

Председател

на Европейския икономически и социален комитет

Dimitris DIMITRIADIS

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за съхранение на въглероден двуокис в геоложки обекти и за изменение на Директиви 85/337/ЕИО и 96/61/ЕО на Съвета, както и на Директиви 2000/60/ЕО, 2001/80/ЕО, 2004/35/ЕО, 2006/12/ЕО и на Регламент (ЕО) № 1013/2006“

COM(2008) 18 окончателен — 2008/0015 (COD)

(2009/C 27/17)

На 8 февруари 2008 г. Съветът реши, в съответствие с член 175 от Договора за създаване на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно съхранението на въглероден двуокис в геоложки обекти и за изменение на Директиви 85/337/ЕИО и 96/61/ЕО на Съвета, както и на Директиви 2000/60/ЕО, 2001/80/ЕО, 2004/35/ЕО, 2006/12/ЕО и на Регламент (ЕО) № 1013/2006“.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 4 юни 2008 г. (докладчик: г-н Wolf).

На 446-та си пленарна сесия, проведена на 9 и 10 юли 2008 г. (заседание от 9 юли 2008 г.) Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 138 гласа „за“, 1 глас „против“ и 4 гласа „въздържал се“.

Съдържание:

1. Обобщение и заключения
2. Въведение
3. Предложение на Комисията
4. Общи забележки
5. Специфични забележки

1. Обобщение и заключения

1.1 Улавянето и дългосрочното съхранение на възникващия при използването (изгарянето) на изкопаеми енергийни носители въглероден двуокис (CO₂) — УСВ (CCS) — би било значителен принос за опазването на климата. Ето защо целта трябва да бъде

по-бързото разработване на този метод и неговото възможно най-скорошно внедряване.

1.2 Комитетът приветства предложената от Комисията директива като необходима предпоставка за разработването и прилагането на УСВ и в голяма степен я поддържа по отношение на съдържанието.

1.3 В директивата се разглеждат основните аспекти и се предлага регулаторна уредба за тях. Това се отнася особено за въпросите на безопасността за човека и околната среда, както и за свързаните с това отговорности. По този начин директивата също така насърчава положителното възприемане от страна на гражданите и взема под внимание тяхната потребност от сигурност.

1.4 Разработването на цялата верига за УВС, включваща улавяне, пренос и съхранение на CO_2 , се намира в ранна, а отчасти и още в проучвателна фаза. Разпоредбите на директивата трябва да са съобразени с това и следва да бъдат допълнително адаптирани по някои пунктове.

1.5 Също и с цел да се даде възможност за бързо осъществяване на първите проекти, някои разпоредби на директивата би трябвало да се изменят по такъв начин, че да могат да се прилагат по-лесно както от съответните национални институции, така и от готовите да инвестират предприятия и да предлагат на последните сигурност в планирането, както и стимули за действие. Това засяга например изясняването на въпросите за отговорността, както и вида и обхвата на финансовите гаранции.

2. Въведение

2.1 Като следствие от решенията на Съвета от март 2007 г., отнасящи се до опазването на климата и сигурността на енергийните доставки, Комисията предложи — под формата на отделни документи — цял пакет от мерки за постигането на формулираните в решенията на Съвета цели. Основният акцент при тези мерки е поставен върху енергийната ефективност, развитието на възобновяемите енергийни носители, както и разработването и прилагането на подходящи иновативни технологии. Във връзка с това Комитетът изготви съответно специални становища ⁽¹⁾.

2.2 В тази рамка важна роля играят и онези методи, чрез които отделянето на парникови газове, възникващи при използването на изкопаеми енергийни носители, трябва да бъде трайно намалено. Това е темата на настоящото становище. То се отнася до предложението на Комисията за Директива за съхранението на въглероден двуокис (CO_2) в геоложки обекти.

2.3 Настоящото становище ще бъде допълнено от посветено на същата технология становище на Комитета относно Съобщението на Комисията ⁽²⁾ „Подпомагане на ранни демонстрационни дейности за устойчиво развито производство на електроенергия на база изкопаеми горива“.

3. Предложение на Комисията

3.1 Изхождайки i) от факта, че нарастващото на международно ниво търсене на енергийни носители вероятно ще бъде задоволявано предимно от изкопаеми горива и ii) от целта, до 2050 г. емисиите на CO_2 в целия свят да бъдат намалени с 50 %, а в индустриално развитите страни с 60 до 80 %, Комисията счита за необходимо да бъдат изчерпани всички възможности за ограничаване на емисиите. При това, решаващо значение се отдава на улавянето и съхранението на CO_2 — съкратено УВС (CCS) ⁽³⁾.

3.2 Следвайки призива на Европейския съвет от март 2007 г., настоящото предложение на Комисията е елемент в посока на

целта да бъде създадена необходимата техническа, финансова и регулаторна рамка за разгръщане на безопасно за околната среда улавяне и съхранение на въглероден двуокис. При това става дума преди всичко за регулаторна рамка върху правната основа на член 175, параграф 1 от ДЕО. Освен това чрез същото предложение трябва да бъдат опростени законодателните и административните разпоредби за институциите на ЕС или на отделните държави-членки.

3.3 При това се вземат предвид или се адаптират вече съществуващи разпоредби, като Директиви 96/61/ЕО, 85/337/ЕО, 2004/35/ЕО и 2003/87/ЕО.

3.4 По конкретното съдържание на предложението на Комисията:

3.4.1 Глава 1 обхваща предмета, целта и приложното поле. Освен това тя включва определения на понятията.

3.4.2 Глава 2 обхваща подбора на места за съхранение и разрешенията за проучване. Държавите-членки определят районите, които да бъдат използвани за съхранение, и кои разпоредби да важат при издаване на разрешения за проучване.

3.4.3 Глава 3 обхваща разрешенията за съхранение и техните условия, както и за правомощията на Европейската комисия в тази област. Важно е проучването на отраженията върху околната среда, включително оценката на въздействието и обществената консултация.

3.4.4 Глава 4 обхваща оперирането, затварянето и задълженията след затварянето, в това число критериите за приемане на CO_2 , задълженията за наблюдение и отчетност, инспекциите, мерките в случай на нередности и/или изтичане, затварянето и задълженията след затваряне, както и разпоредба за финансова гаранция.

3.4.5 Глава 5 обхваща разпоредби за достъпа до пренос и съхранение.

3.4.6 Глава 6 обхваща общите разпоредби относно компетентния орган, трансграничното сътрудничество, санкциите, отчетността спрямо Европейската комисия, измененията и съответните процедури на комитологията.

3.4.7 Глава 7 включва изискванията за изменения в останалото законодателство, в т.ч. необходимите адаптации в законодателството в областта на водите и отпадъците. Определят се също така допълващи предпоставки за разрешаване на изграждането на нови електроцентрали.

3.4.8 В Приложение I се определят подробни критерии за изискванията относно характеризирането на местата и оценката на риска. Приложение II съдържа подробни критерии за изискванията относно наблюдението. Европейската комисия може да внася изменения в приложенията, но при това Европейският парламент има право на съвместно вземане на решение.

⁽¹⁾ ЕИСК 1201/2007, ЕИСК 1202/2008, ЕИСК 1203/2008, 9.7.2008 г., все още непубликувано в Официален вестник.

⁽²⁾ СОМ(2008) 13 окончателен.

⁽³⁾ УВС — улавяне и съхранение на въглерод (има се предвид въглероден двуокис) (CCS: Carbon Capture and Sequestration). В ТЕН/340 — ЕИСК 562/2008 се предлага да се използва съкращението CCTS: Carbon Capture, Transport and Sequestration (улавяне, пренос и съхранение). В настоящото становище продължава да се използва УВС.

4. Общи забележки

4.1 Комитетът много пъти е посочвал ⁽⁴⁾, че достъпната енергия е жизнен еликсир за модерната социална икономика и предпоставка за осигуряване на цялото основно снабдяване. От особено значение при това е засиленото разработване на технологии от нов тип ⁽⁵⁾.

4.2 Затова Комитетът приветства предложената от Комисията директива като важна предпоставка за развитието и прилагането на един полезен за тази цел метод — УСВ — и в значителна степен я подкрепя в съдържателно отношение.

4.3 В този контекст Комитетът е подчертавал ⁽⁶⁾, че изкопаемите горива въглища, нефт и земен газ са гръбнакът ⁽⁷⁾ на съвременното енергийно снабдяване както в Европа, така и в глобален мащаб и вероятно няма да загубят своето значение и през следващите десетилетия.

4.4 Това не е в противоречие с поставената цел за драстично увеличаване на дела на възобновяемите енергийни носители. Но дори и предвид поставената в ЕС цел ⁽⁸⁾, до 2020 г. делът на енергия от възобновяеми източници да достигне най-малко 20 %, още десетилетия наред ще има значителна необходимост от енергия от други източници, за да се обезпечат останалите 80 %, все още 50 % до 2050 г., от потреблението.

4.5 Сред възобновяемите суровини за производство на електроенергия досега само водната енергия и биомасата ⁽⁹⁾ могат да бъдат използвани съобразно търсенето, докато вятърната и слънчевата енергия са по-ограничени, тъй като зависят от метеорологичните условия. Все пак тяхното разработване и прилагане трябва да продължи с голямо усърдие, като наред с това за целта се разработват адекватни и изгодни възможности за съхранение. Но това е тема на отделни становища на Комитета.

4.6 От тук следва, че за да се гарантира необходимото основно снабдяване и в бъдеще — като допълнение и/или като заместител ⁽¹⁰⁾ на ядрената енергия — ще трябва да се използват значителен брой електроцентрали на база изкопаеми горива. Освен това за компенсиране на неустойчивото захранване с вятърна енергия ще е необходим увеличаващ се дял от достатъчно бързо регулируеми електроцентрали, за да се осигури достатъчна — положителна и отрицателна — резервна мощност.

⁽⁴⁾ Напр. ОВ С 162, 25.6.2008, стр. 72.

⁽⁵⁾ Вж. ЕИСК 1199/2008, 9.7.2008 г., все още непубликувано в Официален вестник.

⁽⁶⁾ Напр. ЕИСК 6437/2005, както и неотпадна ЕИСК 1246/2007, все още непубликувано в Официален вестник.

⁽⁷⁾ Прилагане на УСВ се предвижда първоначално предимно при производството на електроенергия от изкопаеми енергийни носители. В ЕС понастоящем около 30 % от електроенергията се произвежда от ядрена енергия, при което практически не се отделя CO₂.

⁽⁸⁾ Решение на Съвета от март 2007 г.

⁽⁹⁾ Биомасата се отразява положително върху баланса на емисиите на CO₂ (само) тогава, когато разходът на енергия за процесите на производство, транспорт и преработка не надхвърля постигнатия добив на енергия. Ако електроцентрала, използваща биомаса, бъде оборудвана с УСВ, в съответствие с член 24 а) от директивата за схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове съществува възможността електроцентралата да бъде съответно подпомагана.

⁽¹⁰⁾ Именно в онези държави-членки, които са решили да не произвеждат или повече да не произвеждат ядрена енергия.

4.7 За осигуряването на основна и резервна мощност са подходящи преди всичко газови електроцентрали и помпено-акумулиращи водни електроцентрали. Но потенциалът за увеличаване на водните електроцентрали с помпено акумулиране е ограничен, тъй като подходящите за това дадености на ландшафта вече до голяма степен се използват.

4.8 За осигуряване на снабдяването при основно и средно натоварване освен атомните електроцентрали се използват преди всичко ТЕЦ-ове, работещи с въглища. За държави-членки, които се отказват от самостоятелно използване на ядрена енергия, използването на въглища за производството на електроенергия има още по-голямо значение.

4.9 При това, включително и при използването на въглища, също важи изискването за отделяне на възможно най-малко емисии на CO₂. В това отношение съществуват две насоки на развитие с различна степен на техническа зрялост и различни въздействия: от една страна електроцентрали с още по-висока ефективност, от друга страна електроцентрали с УСВ ⁽¹¹⁾, при които преобладаващата част от образуваните се CO₂ вече не попада в атмосферата, но пък неизбежно е налице чувствителна загуба на ефективност, предизвикана от необходимостта да се покрие допълнителното потребление на енергия за УСВ. Освен това е необходимо да се разработват и други методи за улавяне на CO₂, възникващ при индустриалните производствени процеси.

4.10 Разработването на УСВ с улавяне, пренос и съхранение на CO₂ се намира в ранна, а отчасти и още в проучвателна фаза. За разлика от това, повишаването на ефективността на традиционните електроцентрали напредва постоянно, но при това постепенно се достига до физическите граници. Като се има предвид належащата необходимост от замяна на мощностите на електроцентралите през следващото десетилетие, Комитетът препоръчва прагматичен подход, при който двете технологии да продължават да се разработват успоредно. Докато развиването на по-висока ефективност може да бъде до голяма степен стимулирано от самия пазар, то УСВ-технологиите — електроцентралите, както и инфраструктурите — се нуждаят от допълнителна подкрепа в демонстрационната фаза и при пускането им на пазара.

4.11 УСВ-технологията се разработва в няколко насоки: като интегрирана технология в електроцентрали, при която — при метода на газификация на въглища — CO₂ се отделя преди изгарянето, или при метода на базата на кислородни горива, при който CO₂ се обогатява чрез технологичния процес и след това се отделя; или пък при технологията, позната като „доизгаряне“, при която CO₂ се отмива от димните газове след изгарянето (отмиване на CO₂). Ако бъде съответно доразработен, последният метод може да бъде внедряван в новоизградени високоефективни електроцентрали, доколкото те бъдат съответно конструирани („Capture Ready“ — „с готовност за улавяне“). Общото за тези технологични решения е, че отделеният CO₂ трябва да бъде отведен от електроцентралата до подходящо място за съхранение.

⁽¹¹⁾ Вж. също ЕИСК 1246/2007, все още непубликувано в Официален вестник.

4.12 Съхранението на CO₂ може да се извършва само в подходящи за това, безопасни геоложки формации. Според съвременните научни изследвания за тази цел са подходящи предимно дълбоките солени водоносни пластове и изчерпаните нефтени и газови находища, докато изоставените рудници за добив на въглища са по-малко подходящи. За да се предотвратят изтичания, е важно наличието на преобладаващо ненарушени покривни скали (възможно по-малко пътеки към повърхността).

4.13 При избор на място за съхранение, извършен съобразно предложените разпоредби на директивата, и при професионално изпълнение, опасностите, произтичащи от съхранението, могат да се определят като съвсем незначителни. Така при подходящ обект за съхранение неочакваното „изригване“ на големи количества CO₂ е почти невъзможно⁽¹²⁾. Рискът от индуцирани земни трусове също може да се изключи, тъй като максималното налягане на съхранението следва да бъде избрано така, че да не се нарушава целостта на резервоара и на покривните скали⁽¹³⁾, тъй като те трябва да бъдат запазени за нуждите на въпросното съхранение.

4.14 За да се получи обществено и политическо одобрение, от решаващо значение е въпросът за безопасното и дългосрочното съхранение на CO₂.

4.15 Ето защо Комитетът смята за изключително важно както Комисията, така и най-вече държавите-членки и потенциалните оператори изчерпателно да информират гражданите за всички аспекти на тази нова технология и в прозрачен процес на диалог да ги включват в намирането на съответните решения. За тази цел би следвало да се разработят подходящи процедурни мерки.

4.16 В края на този раздел Комитетът би желал да препоръча още една превантивна мярка. Тя се отнася до възможността в по-далечно бъдеще да възникне нужда от CO₂ — било за непредвидимото му към сегашния момент използване като основно химическо вещество, било като нормална стойност в рамките на „естествените“ дългосрочни климатични цикли⁽¹⁴⁾. Затова Комитетът препоръчва като допълнителна превантивна мярка за дългосрочна устойчивост, съхранението на CO₂ да се извършва надеждно, но да се помисли за възможността за евентуалното му, поне частично, повторно извличане в рамките на плана за затваряне или да се предвиди документация за потенциални възможности за обратно извличане от специфичните комплекси за съхранение. Приоритет, разбира се, следва да имат възможно най-голямата безопасност и непроницаемост на резервоара.

⁽¹²⁾ Защото само тогава би съществувал и риск за живеещите в непосредствена близост хора: за разлика от CO, CO₂ не е токсичен; концентрацията на CO₂ във въздуха, който дишаме, става опасна за живота едва когато надвиши около 8 % (сегашното средно съдържание на CO₂ във въздуха е около 380 ppm (ppm: части на милион)).

⁽¹³⁾ За разлика от използването на геотермия.

⁽¹⁴⁾ Посредством сондажни ледени ядки беше получена информация за глобалното развитие на климата през изминалите 600 000 години. Оттам става ясно, че в миналото периодите на затопляне и ледниковите периоди са се редували през периодични интервали от типичните 100 000 години, с назъбена крива на температурата, а във връзка с нея също и на концентрацията на CO₂ в атмосферата. Тъй като ние вече от доста време се намираме в период на затопляне, т.е. в горната част на назъбената крива, а преходният период на затопляне е приключил преди повече от 100 000 години, то не е изключено в обозримо бъдеще отново да започне постепенно глобално понижаване на температурата, освен ако днешните антропогенни емисии на парникови газове не предизвикат точно обратния ефект.

4.17 Комитетът приветства като цяло представеното от Комисията предложение за директива и в следващия раздел взема отношение по някои от неговите детайли.

5. Специфични забележки

5.1 Предложението за директива съдържа необходимите основни разпоредби, за да осигури на операторите на съоръжения за УСВ изискващата се регулаторна рамка, при което обаче на някои места се излиза извън необходимото за тази цел.

5.2 Някои пунктове трябва да бъдат допълнително изяснени, за да се направи възможно приложението им и да се гарантира правна сигурност.

5.3 Съгласно предложението на Комисията уловеният и съхранен CO₂ ще бъде признат за „неемитиран“ съгласно схемата за търговия с емисии и за него съответно няма да е необходимо да се представят CO₂-сертификати (съображение 23 с препратка към Директива 2003/87/ЕО). Оттук следва възможността за един полезен — макар и все още недостатъчен в демонстрационната фаза — пазарен стимул за инвестиране в УСВ-съоръжения.

5.3.1 Затова Комитетът приветства предложеното включване в търговията с емисии; защото един почиващ на пазарни условия подход е определено за предпочитане пред задължителното УСВ, още повече че в настоящия стадий на развитие на УСВ-технологията задължителното УСВ би било твърде преждевременно.

5.3.2 Напротив, правилно би било новите електроцентрали да бъдат задължавани да запазват достатъчно място за оборудването за улавяне и съгъстяване на CO₂ (член 32, изменение на член 9а в Директива 2001/80/ЕО). Всъщност, тези по принцип повишаващи разходите мерки също би трябвало да бъдат обвързани със съответни пазарни стимули⁽¹⁵⁾ (например улеснена процедура за CO₂-сертификати, използване на част от печалбите от търга по схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове за УСВ).

5.4 За да се избегне ненужното ограничаване на възможностите за съхранение, би трябвало формулираната в член 2, параграф 3 от предложението на Комисията забрана да се отнася не за „съхранение в геоложки формации“, а за „места за съхранение“. Защото геоложките формации по определението в член 3, параграф 4 могат лесно да излязат извън дефинираната в член 2, параграф 1 област, докато, обратно, обхватът на едно място за съхранение е значително по-малък. Допълнителни опции за съхранение биха се получили чрез клауза за отваряне, която предвижда надеждни договорни споразумения със страни извън ЕС.

⁽¹⁵⁾ Вж. също общите препоръки от параграф 3.3 в ОВ С 162, 25.6.2008 г., стр. 72.

5.5 Определението на „място за съхранение“ съгласно член 3, параграф 3 би следвало да се отнася само за онази „част“ от „специфичния геоложки обект, използван за съхранение на CO₂“. (Един геоложки обект — разглеждан като повърхностна проекция — може да се простира върху милиони квадратни километра, докато като „мястото за съхранение“ може да бъде обозначена само част от геоложкия обект). Защото напълно е възможно, и дори е вероятно, в един геоложки обект да може да има и действително да има множество места за съхранение.

5.6 Съгласно предложението на Комисията в член 4, параграф 1 правомощието за удостоверяване на подходящите места за съхранение остава на национално ниво. При това би следвало да бъде изяснено, че принципно подходящите за съхранение на CO₂ области реално ще бъдат удостоверявани от държавите-членки, доколкото няма важни съображения против това.

5.7 Комитетът приветства факта, че в предложения законодателен акт се изисква висша степен на сигурност. Това е необходимо както за защита на човека, околната среда и климата⁽¹⁶⁾, така и за гарантиране на цялостността на търговията с емисии.

5.7.1 Използването на подходящи, отговарящи на съответното ниво на техниката системи за мониторинг трябва да гарантира тази сигурност. Това трябва да бъде взето предвид при издаването на съответните разрешения от страна на държавите-членки⁽¹⁷⁾.

5.7.2 Съоръженията за наблюдение изискват, а следва също и да гарантират, че процесите в самия резервоар ще бъдат разбирани и моделирани по най-добрия възможен начин. (Измерванията само на или близо до земната повърхност не дават достатъчно данни за целта.) Затова използваните модели би трябвало по възможност да бъдат изследвани или сертифицирани посредством две независими една от друга системи за симулация или моделиране.

5.7.3 Определението за изтичане трябва да бъде следното: „Изпускане на CO₂ от комплекса за съхранение, което може да бъде документирано от системите за наблюдение според най-доброто ниво на техниката“. Защото нито има абсолютна (т.е. 100-процентна) уплътненост, нито пък тя би могла да бъде доказана поради естественото улавяне на CO₂ от почвата. Освен това тя не се изисква нито по съображения за техническа безопасност, нито заради опазването на климата⁽¹⁸⁾. Такова определение, насочващо към най-доброто ниво на техниката, би имало като следствие непрекъснатото подобряване на нивото на системите за наблюдение, като по този начин динамично ще се допринася за все по-голяма безопасност.

⁽¹⁶⁾ Често пъти изисквано също и за „Здраве, безопасност, околна среда“.

⁽¹⁷⁾ Вж. също член 13 (2) от предложението за директива и приложение II към него.

⁽¹⁸⁾ В противен случай е необходимо да се представят сертификати за емисии (Европейска схема за търговия с емисии).

5.7.4 В случай, че се предвижда по-късно в хода на рутинната експлоатация да бъдат определени гранични стойности на изтичането, би могло да се избере онази стойност, при която не настъпват вредни за безопасността и климата въздействия и следователно не би имало отражение върху сертификатите за емисии, например изтичане от 0,1 %/100a.

5.8 Предложената от Комисията в член 5, параграф 3 валидност на разрешенията за експлоатация е прекалено кратка. Опитът показва, че дори при оптимално протичане са необходими минимум четири години, за да се приложи работната програма на проучването. В никакъв случай не бива да се допуска дадено проучване да бъде прекъснато само защото предписаният срок заедно с удължаването е приключил, и особено когато липсват само още малък брой данни. Поради това за тази цел трябва да бъде предвидена гъвкава уредба, която взема предвид съответните дадености на място, но едновременно с това изисква от оператора целенасочен подход към програмата за проучване, за да се избегне блокирането на потенциални места за съхранение поради забавени проучвания.

5.9 Проучването на едно потенциално място за съхранение изисква ноу-хау, квалифициран персонал, време и пари, а успехът в никакъв случай не е сигурен. Ето защо един значителен стимул за проучвателните дейности би отпаднал, ако този ангажимент не бъде свързан с кредитиране на предприятието при използване на резервоара. Поради това предложеното от Комисията в член 5, параграф 4 регулиране трябва да бъде допълнено от първо право на достъп до резервоара, например с едно изречение (както вече беше дискутирано): „След изтичането на този период разрешението за проучване на мястото за съхранение на CO₂ или се трансформира в разрешение за съхранение на CO₂, или пък обсегът му се отнася за цялата съответна площ“.

5.10 Вярно е, че трябва да бъде изготвен план за корективни мерки. Но този план за корективни мерки (член 9, параграф 6 и член 16, параграф 1) трябва да засегне съответно подлежащото на изменение определение за изтичане (в член 3, параграф 5).

5.11 Предложените от Комисията членове от 6 до 9 уреждат подаването на заявление за разрешителни за съхранение, както и предпоставките и съдържанието на самите разрешения. Оттам става ясно, че в един геоложки обект могат да работят повече оператори.

5.11.1 Принципът на равен достъп като цяло се приветства от Комитета. По отношение на отговорността при изтичане и прехвърлянето на отговорност върху държавата обаче могат да възникват сложни въпроси във връзка с разграничаването.

5.11.2 Поради тази причина трябва да важи правилото, че в един комплекс за съхранение разрешение може да получи само един оператор на място за съхранение. По този начин би се осигурило ясно разпределение на отговорността. Все пак член 20 гарантира равен достъп до мястото за съхранение.

5.12 Според предложението на Комисията, преди окончателното издаване на разрешение (член 10 и член 18) всяка национална институция трябва от своя страна да информира Комисията и да изчака становището ѝ в срок до шест месеца. Това становище на Комисията трябва да бъде взето предвид при издаването на разрешение, а евентуалното му неприемане да бъде обосновано пред Комисията.

5.12.1 Предложената уредба би довела до забавяне във времето и до повишаване на административните разходи. Освен това тя не съответства на принципа на субсидиарност.

5.12.2 Поради това Комитетът препоръчва тези разпоредби на директивата да бъдат изменени така, че от една страна наистина да бъде гарантирано достатъчно единство в подходите на държавите-членки, но същевременно да не възникват предотвратими забавяния и принципът на субсидиарност да бъде спазван в достатъчна степен. Една такава възможност би било ограничаването на процедурата по издаване на разрешение до задължение на националните институции да информират Комисията. В случай на нарушения Комисията би имала на разположение изпитания инструмент на процедурата при неизпълнение на правен акт в съответствие с член 226 от ДЕО. Текстът на член 10 в такъв случай би могъл да гласи: „Компетентната национална институция представя на Комисията решението за разрешение за съхранение, с цел да го провери“.

5.13 По мнение на Комитета националните институции се нуждаят от ефективни инструменти и редовни проверки, за да може безопасността на резервоара да бъде гарантирана по всяко време. Комитетът обаче се съмнява дали предложената от Комисията допълнителна проверка на разрешението за съхранение на интервали от пет години също допринася за това. Защото тя не би донесла допълнителна полза за безопасността, но би причинила допълнителни административни разходи за всички участници.

5.14 В член 18 от предложението на Комисията се поставят високи изисквания при прехвърляне на отговорността за резервоара върху съответната държава-членка. Това е правилно и се приветства от Комитета.

5.14.1 В член 18, параграф 1 обаче се изисква всички налични факти да сочат, че съхраненият CO₂ ще бъде „напълно“ задържан за неограничен период от време. Но абсолютна уплътненост не може да има и поради това не би следвало тя да се изисква. Затова Комитетът препраща към своите текстове в параграфи 5.7.3 и 5.7.4.

5.14.2 За да не създава непреодолима пречка за прехвърлянето, съответната част от текста би трябвало да гласи: „... че за обозрим период от време ⁽¹⁹⁾ не могат да се очакват изтичания“. (При това се подразбира споменатото в параграф 5.7.3 определение.)

5.15 Според предложението на Комисията е необходимо при откриването на места за съхранение и започването на експлоатацията им предприятието да предоставя финансова гаранция (член 19). Комитетът е съгласен с това, като приветства, че определянето на формата на тази гаранция остава в правомощията на държавите-членки.

5.15.1 Комитетът обаче не смята за уместно тази гаранция да бъде внасяна в пълния си размер още преди подаването на заявлението. Нещо повече, размерът на вноските за тази финансова гаранция би следвало по принцип да се определя въз основа на конкретната необходимост от гарантиране в съответствие с напредването на проекта. В противен случай се намалява бездруго недостатъчният стимул за предприятията да инвестират в тази нова технология.

5.15.2 В случай на изтичане с въздействие върху климата е необходимо допълнителното закупуване на сертификати за емисии. Според обширните проучвания за получаване на разрешение за съхранение такова изтичане не се очаква. Затова в този случай доказателството за наличие на съответни и използвани дори при фалит на оператора на резервоара дълготрайни активи би следвало да представлява достатъчна финансова гаранция. Изисквания, излизащи извън тази рамка, биха се отразили прекомерно отрицателно върху инвестиционната способност на предприятието предвид незначителната вероятност от възникване на такава ситуация.

5.16 Дейностите за характеризирани и оценка на местата за съхранение, изисквани съобразно Приложение I, засягат отчасти и сферата на изследователската и развойната дейност. Затова за удобство и тук „нивото на техниката“ би следвало да бъде посочено като препоръка за изготвянето на документите за подаване на заявление за разрешение.

5.17 В Приложение 1 и при „Оценката на риска“ на потенциалните места за съхранение би трябвало да се прецизира понятието „биосфера“. Под биосфера, за която не бива да има отрицателни последици, би следвало да се има предвид не само биосферата на повърхността, но също и биосферата в дълбочина до подпочвените водоносни пластове за питейна вода (сладководни акюифери).

5.18 Освен това трябва да бъдат изяснени съставът и начинът на работа на експертната група, която ще отговаря за текущото преработване на приложението.

Брюксел, 9 юли 2008 г.

Председател

на Европейския икономически и социален комитет

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁹⁾ Комитетът обръща внимание на това, че използваното в предложението на Комисията понятие „неограничен“ е явно подвеждащо и противоречиво. Правилно и логично би било да се каже „обозрим“.